

325. beretning fra forsøgslaboratoriet.

Udgivet af Statens Husdyrbrugsudvalg.

Helårsforsøg med kvæg

I

Ved

H. Ejlersen Hansen

KØBENHAVN

1961

STATENS HUSDYRBRUGSFORSØG

Statens Husdyrbrugsudvalg

Forstander *Johs. Larsen*, Tune Landboskole, Tåstrup, formand,
gårdejer *S. Grue-Sørensen*, Hjern,
(valgte af De samvirkende danske Landboforeninger),
konsulent *Henning Rasmussen*, Aarhus,
husmand *Alfred Richardt*, Ll. Torøje, Fakse,
(valgte af De samvirkende danske Husmandsforeninger),
forstander *L. Lauridsen*, Gråsten, næstformand,
(valgt af Det kongelige danske Landhusholdningsselskab),
gårdejer *Verner Andersen*, Gundsøllille, Roskilde,
(valgt af Landsudvalget for Svineavlens Ledelse),
gårdejer *N. L. Hesselund Jensen*, Malling,
(valgt af Landsudvalget for Fjerkræavl),
gårdejer *J. Gylling Holm*, Tranebjerg, Samsø,
(valgt af De samvirkende Kvægavlsforeninger med kunstig Sædooverføring).

Udvalgets sekretær: kontorchef, agronom *H. Ærsøe*.

Landøkonomisk Forsøgslaboratorium

Dyrefysiologisk afdeling

Forstander: professor *P. E. Jakobsen*.

Forsøgsleder: cand. polyt. *I. G. Hansen*,

lic. agro. *Grete Thorbek*.

Husdyrbrugsafdelingerne

Forsøg med kvæg:

Forstander: - - - - -

Forsøgsleder: agronom *K. Hansen*,

- agronom *Johs. Brolund Larsen*,

- agronom *E. O. Nielsen*,

- agronom *Preben E. Andersen*,

- agronom *H. Ejlersen Hansen*.

Forsøg med svin, heste og pelsdyr:

Forstander: professor, dr. *Hj. Clausen*.

Forsøgsleder: agronom *Fr. Haagen Petersen*,

- agronom *N. J. Højgaard Olsen*,

- agronom *R. Nørtoft Thomsen*,

- lic. agro. *A. Madsen*,

- agronom *Per Jonsson*.

Forsøg med fjerkræ:

Leder: lektor, agronom *J. Bælum*.

Forsøgsleder: agronom *Vagn Petersen*.

Avlsbiologiske forsøg:

Leder: lektor, dr. agro. *J. Nielsen*.

Kemisk afdeling

Forstander: cand. polyt. *J. E. Winther*.

Afdelingsleder: ingeniør *H. C. Beck*,

- mejeribrugskandidat *K. Steen*.

Kontor og sekretariat

Kontorchef: agronom *H. Ærsøe*.

Fuldmægtig: agronom *H. Bundgaard*.

Bogholder: Sv. *Vind-Hansen*.

Udvalgets, forsøgslaboratoriets og afdelingernes adresse er:

Rolighedsvej 25, København V.

Tlf. Luna 1100 (omst.).

325. beretning fra forsøgslaboratoriet.

Udgivet af Statens Husdyrbrugsudvalg

Helårsforsøg med kvæg

I

Ved

H. Ejlersen Hansen

KØBENHAVN

1961

INDHOLDSFORTEGNELSE.

	Side
Indledning	4
Oplysninger vedrørende kontrol og regnskab	4
Fodringens gennemførelse	5
Rapport om de enkelte besætninger	11
H 8 Pluggegård	11
H 27 Birkehøj	11
H 10 Hasselbo	12
H 19 H. Sørensen	13
H 12 Enely	13
H 7 E. Kock	14
H 4 Granhøjgård	15
H 2 Møllegård	15
H 14 Virring Lykkegård	16
H 25 Løbækgård	17
H 11 Ertebjerggård	18
H 26 Lillehave	19
H 13 Gl. Hesselballegård	20
H 6 Mariehøj	21
H 9 Nørremose	22
H 3 Aa. Pedersen	23
H 24 Åstedgård	24
H 23 Vester Vad	25
H 22 Vad-Nygaard	25
H 25 Damgård	26
H 16 Bondeseje	27
H 20 Skindtoft	28
H 15 H. Laursen	29
H 21 Brandborggård	30
H 18 Østergård	31
H 1 Svaleholm	32
Oplysninger vedrørende produktions- og økonomi- beregning	33
Sammendrag	33
Hovedtabeller	35
Forsøg med kobolt	39

INDLEDNING.

Nærværende beretning vedrørende helårsforsøg med kvæg omfatter forsøgsåret fra 1. oktober 1959 til 30. september 1960.

Ideen med at vise virkningen af en bestemt forsøgsfoderplan i hele fodringsperioden eller i et helt år i besætningen er ikke af ny dato, idet der ved afdelingen for kvægforsøg allerede for et par årtier siden har været arbejdet med sådanne planer, hvilke det dog af økonomiske grunde ikke var muligt at realisere på daværende tidspunkt.

Ved oprettelsen af landbrugets produktivitetsfond i forbindelse med Marchallhjælpen blev der imidlertid stillet midler til rådighed, som gjorde det muligt at føre næsten samme planer ud i praksis. Efter at den femårige periode med demonstrationsbrug var afsluttet, viste denne form for spredning af forsøgsresultater at have så stor interesse, at det blev muligt at føre foranstaltningen videre i næsten uændret form som helårsforsøg.

Driftsudgifterne til forsøgene afholdes af statens husdyrbrugsforsøg, landbo- og husmandsforeningerne, De Danske Mejeriers Fællesorganisation, andels- og private foderstofforretninger og forsøgsværterne.

Værterne på de middelstore helårsforsøgsgårde yder halvdelen af assistentens løn, når der er eet brug i området, og en trediedel, når der er et mindre og et middelstort brug i området.

OPLYSNINGER VEDRØRENDE KONTROL OG REGNSKAB.

Assistenten kontrollerer og fører besætningens produktions- og foderregnskab og er helt eller delvis fodermester på det middelstore brug. Kraftfoderet vejes ud til hvert enkelt dyr i besætningen. Med undtagelse af græs udmåles grov-

foderet ved hver fodring. Grovfoderet prøvevejes een gang ugentlig og så ofte, der ændres ved foderplanen.

Der foretages kemiske analyser af roer, ensilage og sødmælk. Græsberegningen foretages som anført i beretningen fra Nordiske Jordbrugsforskeres Forenings femte kongres i København 1935. Mælke- og fedtproduktionen for hver enkelt ko kontrolleres en gang ugentlig. Hvert enkelt dyrs tilvækst kontrolleres ved vejning ved forsøgsårets begyndelse og slutning samt ved til- og afgang fra besætningen.

Landøkonomisk Forsøgslaboratorium fører tilsyn med forsøgsgårdene, medvirker ved udarbejdelse af foder- og driftsplaner vedrørende kvægbesætningen og bearbejder talmaterialet.

FODRINGENS GENNEMFØRELSE.

Fodringen er gennemført efter normalnormerne (0,4 f.e. og 60 g. ford. renprotein pr. kg 4 % mælk) og med de forhåndenværende grovfodermidler. Den unormalt lille grovfoderavl i høståret 1959 gav kun mulighed for en lille grovfoderanvendelse i de fleste af besætningerne. Dog var der enkelte variationer i grovfoderbeholdningerne og mulighederne for deres anvendelse, idet nogle få brug havde omkring normal grovfoderbeholdning, hvorimod man på de brug, der havde mindst grovfoder til rådighed, måtte realisere i besætningens størrelse eller indkøbe lidt roer og halm for at få en sparsom grovfoderration til at strække til i hele staldperioden.

I de fleste besætninger blev grovfoderbudgettet lagt således tilrette, at der blev tildelt en mindre eller moderat dagsration af roer, ensilage, hø og halm til malkekøerne og mindst muligt grovfoder til opdrættet. Malkekøernes fodernorm blev fulgt op med kraftfoder, og de store kviers fodernorm blev knapt dækket ind med hensyn til f.e.'s norm i kraftfoder, men omtrent dækket hvad angår proteinnormen. Med undtagelse af enkelte mindre ændringer var den gennemsnitlige dagsration i grovfoder til malkekøer og store kvier i besætningerne som vist i de følgende oversigter:

Oversigt over gns. dgl. grovf. ration i vinterfoderplanen, f.e.

Forsøgs- gård nr.	Race	Malkekøer				
		Roer	Ensilage	Hø	Halm	Ialt
1	J	4,0	0,5	-	0,7	5,2
2	R	4,0	1,0	1,0	0,5	6,5
3	R	4,5	0,7	1,0	0,5	6,7
4	R	4,5	1,0	1,0	0,5	7,0
6	R	4,0	3,0	0,4	0,5	7,9
7	R	3,5	1,5	-	0,7	5,7
8	R	6,0	2,0	1,5	-	9,5
9	R	5,0	3,0	-	0,2	8,2
10	R	5,0	3,5	-	0,5	9,0
11	R	4,5	1,0	2,0	-	7,5
12	R	5,0	1,0	-	0,5	6,5
13	R	6,0	2,0	-	0,5	8,5
14	R	4,5	1,0	0,6	0,5	6,6
15	R	4,8	0,4	0,5	0,5	6,2
16	S	4,5	3,0	1,0	0,5	9,0
17	S	5,0	1,0	0,8	0,5	7,1
18	R	4,0	1,0	-	1,2	6,2
19	J	4,0	1,0	1,0	0,5	6,5
20	S	4,0	0,5	-	0,7	5,2
21	R	5,5	2,0	1,0	0,5	9,0
22	S	4,5	0,5	-	0,5	5,5
23	R	5,5	1,0	-	0,2	6,7
24	R	5,0	0,5	-	0,7	6,5
25	R	5,0	1,0	-	1,0	7,0
26	R	4,0	0,7	1,0	0,5	6,2
27	S	5,5	1,5	-	1,0	8,0

I flertallet af besætningerne var grovfoderbeholdningerne opbrugt kort tid efter udbinding. Markplanen for 1960 var derfor på disse ejendomme tilrettelagt således, at der tidligst muligt blev tilsæt grøntfoderarealer, så der kunne

blive suppleringsfoder for malkekøerne til rådighed for eventuelle græsknappe perioder i sommermånederne.

For besætninger, hvor grovfoderbeholdningen helt eller delvis var opbrugt ved udbindingstid, blev der givet tilskud af kraftfoder til malkekøerne efter nedenstående foderplan:

I. Foderplan for malkekøer.

<u>Kvalitet og mængde af græs.</u>						
Ydelse	ug	mg	g	tg	mdl.	slet
kg 4 % mælk			kg kraftfoder pr. ko daglig			
- 5,0	-	-	-	-	-	0,5
5,1 - 7,5	-	-	-	-	0,5	1,0
7,6 - 10,0	-	-	-	0,5	1,0	2,0
10,1 - 12,5	-	-	0,5	1,0	2,0	3,0
12,6 - 15,0	-	0,5	1,0	2,0	3,0	4,0
15,1 - 17,5	0,5	1,0	2,0	3,0	4,0	5,0
17,6 - 20,0	1,0	2,0	3,0	4,0	5,0	6,0
20,1 - 22,5	2,0	3,0	4,0	5,0	6,0	7,0
22,6 - 25,0	3,0	4,0	5,0	6,0	7,0	8,0
25,1 - 27,5	4,0	5,0	6,0	7,0	8,0	9,0
27,6 - 30,0	5,0	6,0	7,0	8,0	9,0	10,0

Kraftfoderblanding, %: 10 kokoskrå/kager, 10 hvedeklid og 80 korn.

Plan I er foreslået anvendt som rettesnor for kraftfodertildelingen til malkekøerne i forhold til græssets kvalitet og mængde i perioden fra udbinding og indtil der kunne bjerger afgrøder til supplerings af græsmarken enten i form af frisk-bjerget grøntfoder eller som ensilage.

Efter denne periodes afslutning var det planen at benytte følgende tildelingsskala for kraftfodertilskuddets størrelse:

II. Foderplan for malkekøer.

Ydelse kg 4 % mælk	Kvalitet og mængde af græs + tilskudsfoder (grovfoder)					
	ug	mg	g	tg	mdl.	slet
5,0	kg kraftfoder pr. ko dgl.					
- 5,0	-	-	-	-	-	-
5,1 - 7,5	-	-	-	-	-	0,5
7,6 - 10,0	-	-	-	-	0,5	1,0
10,1 - 12,5	-	-	-	0,5	1,0	1,5
12,6 - 15,0	-	-	0,5	1,0	1,5	2,0
15,1 - 17,5	-	0,5	1,0	1,5	2,0	2,5
17,6 - 20,0	0,5	1,0	1,5	2,0	2,5	3,0
20,1 - 22,5	1,0	1,5	2,0	2,5	3,0	3,5
22,6 - 25,0	1,5	2,0	2,5	3,0	3,5	4,0
25,1 - 27,5	2,0	2,5	3,0	3,5	4,0	4,5
27,6 - 30,0	2,5	3,0	3,5	4,0	4,5	5,0

Kraftfoderblanding, %: 30 bomuldsfrøskrå/kager,
10 kokosskrå/kager og 60 korn.

Plan II er også foreslået anvendt på de ejendomme, hvor der var tilskudsfoder (roer/ensilage) til rådighed efter ud-bindingsperioden.

Ungkvægbesætningens fodring.

Af forskellige afsætningsmæssige grunde er mælk ikke det samme fundamentale grundfoder til kalve, som det har været på et tidligere tidspunkt. I konkurrencen om mælkenes anvendelse til konsum eller industriel udnyttelse under de forskellige konjunkturer sker det, at kalvene må nøjes med et mindre kvantum mælk end normalt eller fodres med mælkerstatning alene.

Et af de tre nedenstående forslag til foderplaner har derfor været benyttet enten uændret eller kombineret med andre fodermidler, som f.eks. valle. Man har på flere gårde gjort den erfaring, at ved benyttelse af valle af god kvalitet og sammen med en god kraftfoderblanding har kalvene haft en lige så god tilvækst og et lige så godt huld som ved fodring med skummetmælk.

Foderplan for kalve på helårsforsøgsgårde 1959-60.

Alder dage/ mdr.	A-normal mælkemængde					B-lille mælkemængde					C-uden skm.mælk				
	Mælk 1 sød	Kraft- foder sk.	Ro- er kg	Hø kg	Hø kg	Mælk 1 sød	Kraft- foder sk.	Ro- er kg	hø kg	hø kg	Sød- mælk 1	Kraft- foder kg	Ro- er kg	Hø kg	Hø kg
1 - 4	råmælk					råmælk					råmælk				
		efter ædelyst					efter ædelyst					efter ædelyst			
5 - 21	5	-	"			5	-	"			5	"			
22 - 28	4	1	"			4	1	"			5	"			
29 - 35	3	2	"			2	2	"			4	"			
36 - 42	2	3	0,2			2	2	0,5			3	"			
43 - 49	-	5	0,4	1		-	2	0,7	1		2	"			
50 - 60	-	5	0,6	2	0,2	-	2	1,0	2	0,2	-	1,5	1	0,2	
2 - 3	-	5	0,7	3	0,5	-	2	1,5	2	0,5	-	1,5	1	0,5	
3 - 4	-	5	0,7	4	1,0	-	-	1,5	3	1,0	-	1,5	2	1,0	
4 - 5	-	5	0,7	5	2,0	-	-	1,5	5	2,0	-	1,5	4	2,0	
5 - 6	-	5	0,7	7	2,5	-	-	1,5	7	2,5	-	1,5	7	2,5	

Kraftfoderblanding for plan A og B:

20 % hørfrøkager
80 % valset korn

Fedekalveblanding:

20 % hørfrøkager
10 % formalede hørfrø
10 % soyaskrå
60 % valset korn

Kraftfoderblanding for plan C:

10 % hørfrøkager
10 % soyaskrå
15 % hvedeklid
5 % fiskemel
5 % tørret skummetmælk
52,5 % valset korn
2 % dikalciumfosfat
0,5 % vitaminblanding

Indtil 3 mdr's alderen gives
daglig pr. kalv 30 - 50 g
terramycintilskudsfoeder.

Til fedekalve og ungtyre er der i næsten alle besætnin-
ger benyttet den samme foderplan som i fedningsforsøgene
(293. beretning). Kvierne er fodret med de til rådighed
værende grovfodermidler. Foderenhedsnormen er ikke fulgt
på grund af de små grovfoderbeholdninger. Den benyttede
grovfodermængde er suppleret op med kraftfoder, så den sam-

Oversigt over gennemsnitlig dgl. grovfoderration i vinterfoderplanen, f.e.

Store kvier						
Forsøgsgård						
nr.	Race	Roer	Ensilage	Hø	Halm	Ialt
1	J	1,5	-	-	0,2	1,7
2	R	1,5	-	0,5	0,5	2,5
3	R	2,0	-	0,6	0,5	3,1
4	R	2,0	0,5	0,5	0,5	3,5
6	R	1,5	-	-	1,0	2,5
7	R	1,5	0,5	-	0,7	2,7
8	R	3,0	0,5	1,0	-	4,5
9	R	3,0	-	-	0,5	3,5
10	R	3,0	1,0	-	-	4,0
11	R	1,5	-	-	1,0	2,5
12	R	2,0	-	-	0,5	2,5
13	R	2,5	0,5	-	0,5	3,5
14	R	2,0	-	-	0,5	2,5
15	R	1,5	-	0,4	-	1,9
16	S	2,0	1,0	0,4	-	3,4
17	S	3,0	-	0,6	0,2	3,8
18	R	0,5	-	-	1,0	1,5
19	J	1,5	-	0,6	0,2	2,3
20	S	1,5	-	-	0,5	2,0
21	R	2,5	0,5	-	0,5	3,5
22	S	2,0	-	-	0,2	2,2
23	R	3,0	0,2	-	0,2	3,4
24	R	2,5	-	-	0,5	3,0
25	R	2,0	-	-	1,0	3,0
26	S	1,5	-	0,4	0,2	2,1
27	S	2,5	-	-	0,5	3,0

lede proteinmængde har været omkring 300 g fordøjeligt renprotein pr. dyr daglig. Den svage fodring har i enkelte tilfælde givet en noget mindre tilvækst end normalt i staldperioden. For de kviers vedkommende, der har haft en god græsningsperiode i den følgende sommer, har der været en normal gns. tilvækst for hele året. Dette forhold kan uden tvivl henføres til, at kvierne er inddækket med protein i kraftfodertilskuddet, selv om foderenhedsnormen ikke er helt fulgt op.

PLUGGEGÅRD.

BORNHOLMS AMT.

Gårdejer H.P. Thinggaard, Pluggegård, Nyker.

Mælkeproduktionen har været større pr. ko i indeværende regnskabsår end noget tidligere år. Dette skyldes først og fremmest, at de unge køer har holdt dagsydelsen særdeles godt, og at der næsten ingen forhold har været, som har virket i uheldig retning for at opnå en stor produktion. Hertil kommer at der har været rigeligt med godt og alsidigt grovfoder til rådighed hele året. Kvierne har kælvet ved 2-års alderen. Foruden en stor grovfoderanvendelse i staldperioden har der været anvendt et stort tilskudsfoder i form af roer og ensilage i hele græsningsperioden. Fra udbinding til august er der ikke givet kraftfodertilskud, før dagsydelsen har været over 20 kg 4 % mælk. Dette er årsagen til den store mælkeproduktion på et meget moderat kraftfoderforbrug. Der er opnået en god udnyttelsespris af et stort grovfoder til mælkeproduktion. Der er indkøbt: roetop fra kvægløse, sukkerroedyrkende landbrug. Ungkvæget er derfor fodret på stald næsten hele året. Kun de drægtige kvier har været på græs de sidste sommer måneder.

Sundhedstilstanden har været udmærket for alle dyr i besætningen. Foruden de i besætningen fødte tyrekalve er der indkøbt enkelte dyr, som alle er fedet. Selv om de leverede fededyr, i forhold til kvaliteten, er afregnet med en noget lavere pris end i de øvrige landsdele, er udnyttelsesprisen af grovfoderet til hele kvægbesætningen udmærket.

Det forholdsvis lille areal med en stor grovfoderavl er omsat i en besætning med god produktionsevne til et godt økonomisk udbytte pr. arealenhed.

BIRKEHØJ.

ÅBENRÅ-SØNDERBOG AMT.

Husmand Kr. H. Thomsen, Birkehøj, Stubbæk Mark, Åbenrå.

Årsproduktionen pr. ko er omkring 30 kg smør højere i indeværende regnskabsår i forhold til de foregående år. 1. kalvskøer har ikke alle opnået lige stor produktion. Variationen fra højest til lavestydende ko er derfor forholds-

vis stor. Det er kun mindre bemærkninger, der har været, vedrørende ædelyst og sundhedstilstand. I forhold til grovfoderavlens størrelse i 1959 er der anvendt et stort grovfoder. Med undtagelse af de første 6 uger efter udbinding har græssets kvalitet og mængde været ringe næsten hele sommeren. Der er anvendt et par f.e. tilskudsfoder pr. ko daglig hele sommeren. Tilskudsfoderets art har vekslet mellem roer, ensilage og grøn lucerne, som køerne har fortæret med god appetit. Der er således opnået en stor mælkeproduktion på et moderat kraftfoderforbrug. Kvierne har været på lejet græsareal. Tyrekalvene er fedet med et tilfredsstillende resultat. Tages grovfoderarealets bonitet i betragtning, er det et særdeles godt økonomisk resultat, der er opnået. Mælkeproduktionen har sin andel i den gunstige retning for besætningsøkonomien.

HASSELBO.

SVENDBORG AMT.

Husmand Poul Hedegaard Jensen, Hasselbo, Ellested.

Mælkeproduktionens størrelse pr. ko er på omtrent samme niveau som i de foregående år. 1.kalvskøer har i forhold til de øvrige køer i besætningen præsteret en forholdsvis lille mælkeproduktion. Et par af dem havde i umiddelbar tilslutning til kælvningen tilfælde af yverbetændelse, børslyngning og ledbetændelse, dog i mild grad. Et par køer er skiftet ud med tilsvarende andre af forskellige grunde.

Produktionen i denne besætning omfatter kun mælk og opdrætning af kvier, da tyrekalvene blev afhændet umiddelbart efter fødselen.

Der er anvendt et meget stort grovfoder i staldperioden. Dette gælder især ensilage, som køerne har klaret udmærket. Der er benyttet et mindre tilskudsfoder i hele græsningsperioden. Tilskudsfoderets art har vekslet mellem roer, ensilage, lucerne og hø. Græsset var en overgang bidt temmelig nær på grund af den vel lille tilskudsfodermængde, den lille nedbørsmængde og en stærk belægning af græsmarken. I betragtning af den store grovfoderanvendelse er det en særdeles tilfredsstillende udnyttelsespris, der er opnået for grovfoderet.

Pr. arealenhed er det en stor produktion og et udmærket økonomisk resultat.

HARALD SØRENSEN.

HJØRRING AMT.

Husmand Harald Sørensen, Kongsengene, Vrensted.

Besætningens gennemsnitlige årsydelse er på omtrent samme niveau som de foregående år. En kvie kælvede før drægtighedsperiodens udløb. En anden kvie havde tilbageholdt efterbyrd. Derudover har der ingen særlige bemærkninger været om sundhedstilstanden eller ædelysten. De øvrige køers årsydelse har varieret fra 285 kg til 350 kg smør. Et højt ydelsesniveau. Køerne har været i særdeles godt huld hele året. Der har været passende mængde grovfoder til rådighed hele året. Græskvalitet og mængde var dog ikke altid den bedste på grund af en lille plantebestand i græsmarken. Der har været anvendt roer eller ensilage som tilskudsfoder til græsset samt omkring 1 kg oliekgager pr. ko daglig hele sommeren. Der er solgt et par dyr til avl. Grovfoderavlen er omsat i kvægholdet, suppleret med et moderat kraftfoderforbrug, til en stor økonomisk produktion såvel pr. beregnet g.f.e. som pr. arealenhed.

ENELY.

ODENSE AMT.

Husmand Th. Christiansen, Enely, Kirkendrup, Næsby F.

Besætningen er øget en del i antal i forhold til de foregående år. Samtidig med en lille grovfoderavl i 1959, en ringe plantebestand i den ene græsmark, næsten ingen nedbør i forsommeren, er kraftfoderforbruget i forhold til ydelsesniveauet blevet relativt stort pr. ko. De enkelte køers årsproduktion er fordelt med 5 køer, der har mellem 250 og 300 kg smør og et par mellem 200 og 250 kg smør. Der er brugt roer som tilskudsfoder i den første del af græsningsperioden. Dette blev afløst af friskbjerget græs, der igen afløstes med ensilage af konservesærtehalv. Senere er roer af ny høst indgået som suppleringsfoder til græsset.

Der har været nogle enkelte lettere tilfælde af trommesyge, yverbetændelse, roeforgiftning og infektionssygdomme i lemmerne. Nogle småkalve og en kvie er døde. Foruden de i besætningen fødte tyrekalve er der indkøbt et par kalve. Tyrene er opfedet til skm.mælkskalve eller ungtyre.

Mælkeproduktionen har været meget dominerende både mængdemæssigt og økonomisk. Der er opnået en god afregning for mælken.

Selv med en forholdsvis lille grovfoderavl er det økonomiske resultat pr. arealenhed blevet godt, med mange dyr pr. ha grovfoderareal.

Det samme forhold vil ikke altid give et så gunstigt resultat.

E. KOCK.

MARIBO AMT.

Gårdejer Erik Kock, Thorkildstrup, Eskildstrup.

Besætningens produktion er noget større end året før og omtrent af samme størrelse som i 1957-58.

Der har været noget mindre grovfoder til rådighed for staldperioden i forhold til år med middeludbytte af roemarken. En forholdsvis god kvalitet og mængde af græs har været til rådighed næsten hele sommeren. Der er benyttet omkring et par f.e. pr. ko daglig i tilskudsfoder i græsningsperioden.

Tilskudsfoderet i sommerhalvåret har bestået af: sukkerroeaaffald, ensilage af lucerne og græs og sidst på sæsonen roer. Kraftfoderforbruget i sommerhalvåret er meget lille i relation til mælkeproduktionens størrelse og det lille græsareal, der er anvendt pr. ko. Dagsydelsen er holdt godt i hele laktationsperioden, og hullet har været passende.

Af de køer, der har stået i besætningen hele året, er årsydelsen jævnt fordelt mellem 220 og 350 kg smør. Kun enkelte køer er udsat til slagtning. De få tilfælde, der har været af tilbageholdt efterbyrd, yverbetændelse og ufrugtbarhed, har ingen nævneværdig betydning haft for produktionens størrelse. Der er solgt flere køer og kvier til avl. Tyrekalvene er fedet og afhændet som større eller mindre fededyr. Salg af dyr har derfor været en stor part af bruttoindtægten og en god økonomisk stimulans for kvægbesætningens økonomi. Trods det store kraftfoderforbrug i vinterhalvåret er der i forhold til sødmælksprisen opnået en god udnyttelsespris af grovfoderet. Dette gælder ligeledes grovfoderarealet, selv om udbyttet i roemarken har været en del under middel.

GRANHØJGÅRD.

SORØ-HOLBÆK AMT.

Gårdejer Henning Vestergaard, Granhøjgård, Nørup, Regstrup.

Besætningens gennemsnitlige årsproduktion er af samme størrelse som det foregående år. Med undtagelse af et par køer, der har ydet omkring 200 kg smør, er de enkelte køers ydelse jævnt fordelt mellem 250 og 350 kg smør.

I staldperioden er der anvendt en knapt middelstor daglig grovfoderration pr. ko. Plantebestanden i græsmarken var meget lille. Da nedbørsmængden tilmed var unormalt lille i forår og forsommer, blev græssets kvalitet og mængde hurtigt ringe. Selvom der blev benyttet 1 a 2 f.e. roer eller sukkerroeaffald pr. ko daglig og senere afløst af mere end dobbelt så stort et tilskudsfoder i form af lucerneensilage eller grøntfoder samt moderate kraftfodermængder, var nedgangen i mælkemængden ret stor, især for de forårskælvende køer. Indtil der kunne benyttes roer af ny høst var det nødvendigt at bruge forholdsvis meget kraftfoder for at undgå en unormal stor nedgang i mælkemængden. Køerne var i knapt middelgodt huld i græsningsperioden. Kvierne har været på lejet græs. Alle kalve har ikke trivedes helt tilfredsstillende i de første levemåneder på grund af enkelte lettere tilfælde af fordøjelsesforstyrrelser. Dette har muligvis haft nogen indflydelse på foderforbrugets størrelse for nogle af fedekalvene. Foruden de i besætningen fødte tyrekalve er der indkøbt nogle tyre og kalve til fedning. En ko og en kalv er døde. Der har været et enkelt tilfælde af yverbetændelse som følge af patte-tråd. Derudover har sundhedstilstanden været god.

Selv om kraftfoderforbruget er relativt stort, er der opnået en god udnyttelsespris for grovfoderet. Det lille udbytte af grovfoderavlen giver sig udslag i det beregnede økonomiske resultat pr. arealenhed.

MØLLEGÅRD.

FREDERIKSBORG AMT.

Gårdejer Poul Rasmussen, Møllegård, Gørsløse.

Den gennemsnitlige årsydelse pr. ko er 25 kg smør højere end året før og på omtrent samme ydelseshøjde som i 1957-58.

De enkelte køers årsydelse er næsten ligeligt fordelt mellem 200 og 300 kg smør.

En ko er død af forgiftning, og nogle køer er udsat på grund af ufrugtbarhed eller ringe ydeevne. Der er indkøbt enkelte køer i stedet for de udgåede. Grovfoderrationen pr. ko var unormal lille som følge af den ringe roeavl i 1959. Grovfoderbeholdningerne var opbrugt umiddelbart efter udbindings-tid. Fra juni til sidst i juli måned er der givet omkring et par f.e. lucerneensilage pr. ko daglig i tilskudsfoder til græsset. Dette er afløst af roer. Selv om der er kunstig vanding af græsmarken, er der anvendt et relativt stort kraftfodertilskud i græsningsperioden, da græsset var bidt temmelig nær hele tiden. Der er lidt under 0,2 ha græsareal pr. ko. De store kvier har været på lejet græs. Tyrekalvene er fedet til ungtyre og har haft en god tilvækst i hele vækst-perioden. På grund af den lille grovfoderbeholdning er der be-nyttet meget kraftfoder til opdræt og fededyr. Der er opnået god afregningspris for den store produktion af mælk og kød. Selv med den lille grovfoderanvendelse giver dette en høj ud-nyttelsespris for grovfoderet og især til gunst for mælkepro-duktionens økonomi.

Trods det store kraftfoderindkøb er der et godt økono-misk resultat pr. arealenhed grovfoder.

VIRRING LYKKEGÅRD.

ÅRHUS-SKANDERBORG AMT.

Gårdejer Aage Høgh, Virring Lykkegård, Skanderborg.

Besætningens gennemsnitlige årsydelse pr. ko er af samme størrelse som i 1957-58 og ca. 20 kg smør højere end sidste år. Forsøgsåret går fra 1. november til 30. september 1960. Med undtagelse af malkekøernes ydelsesregnskab, der omfatter hele kontrolregnskabsåret (1/10 - 30/9), gælder alle øvrige beregninger forsøgsåret. Den daglige grovfoderration i vin-terhalvåret var meget lille på grund af de små grovfoderbe-holdninger i efteråret 1959.

I maj og juni måned er der givet ca. 1 f.e. roer pr. ko daglig i tilskudsfoder til græsset. Roerne er, bortset fra en uges tid, hvor der anvendtes hø afløst af ensileret græs som

tilskudsfoder. Fra august er der igen benyttet roer. De enkelte køers årsydelse er fordelt med 4 køer, der har ydet over 300 kg smør, 8 køer mellem 250 og 300 kg smør, 6 køer mellem 200 og 250 kg smør og et par køer med mindre end 200 kg smør i årsydelse.

Der er udsat nogle køer af besætningen på grund af ringe ydeevne, ufrugtbarhed eller yverbetændelse. Der har været enkelte tilfælde af tilbageholdt efterbyrd med appetitløshed til følge lige umiddelbart efter kælvningen. Derudover har sundhedstilstanden været udmærket. Der er indkøbt enkelte andre køer i stedet for de udgåede, således at besætningen er øget til flere dyr i antal. Tyrekalvene er fedet. De fleste kalve er afhændet som skm.mælkskalve og enkelte som stude. Tyrenes tilvækst har ikke været helt tilfredsstillende i de første levemåneder. Kvier og stude har været på lejet græs. Der har i ungkvægsbesætningen været nogle tilfælde af lungeorm. Et par dyr er slagtet som følge heraf. Der er opnået middelhøje priser for såvel mælk som kød. Samtidig med en stor økonomisk produktion har dette givet en tilfredsstillende udnyttelsespris for grovfoderet såvel for mælke- som for kødproduktionen. Dette gælder også pr. arealenhed, når det lille udbytte af roemarken tages i betragtning.

LØBÆKGÅRD.

HADERSLEV-TØNDER AMT.

Gårdejer Poul Holmgaard Jensen, Løbækgård, Toftlund.

Grovfoderrationen i staldperioden var forholdsvis lille, kraftfoderforbruget var derfor stort, men i næsten hele græsningsperioden har der været rigeligt med grovfoder, selv om beholdningerne blev opbrugt kort tid efter udbinding. Som tilskudsfoder i græsningsperioden er der anvendt roer indtil juni. I en kort tid er der givet kartoffelpulp, der afløstes af rugensilage, som blev benyttet indtil august. Fra begyndelsen af juli til først i september er der brugt turnips som tilskudsfoder. Sammen med ovennævnte tilskudsfoder, et relativt lille tilskud af kraftfoder, et lille græsareal pr. ko og stribe-

græsning har køerne produceret meget mælk pr. ha græs og grønt-foderareal og holdt huldet godt.

De enkelte køers ydelse er fordelt med: 3 køer med over 300 kg smør, 5 køer mellem 250 og 300 kg smør, 4 køer mellem 200 og 250 kg smør og et par køer med mindre end 200 kg smør. Bortset fra et par køer, der uden særlig grund er gået meget hurtigt ned i dagsydelse, er den daglige mælkeydelse holdt godt. Et par gange viste der sig nogle lettere forgiftningstilfælde, der ytrede sig med stærk diarrhoe. Dette kan måske skyldes ensilagen. Der har været nogle få tilfælde i mildere grad af børbetændelse, trommesyge, yverbetændelse og manglende ædelyst lige efter kælvning. Der er udsat nogle køer på grund af ringe ydeevne og ufrugtbarhed. Der er indkøbt 4 køer. De store kvier har været på lejet græsareal. Samtlige tyrekalve er fedet og afhændet som skm.mælkskalve. Kalvene har haft en god tilvækst, et lille foderforbrug pr. kg tilvækst, en stor slagteprocent og er derfor afregnet til en høj pris pr. kg levende vægt. For enkelte kalve er der opnået over 3,60 kr. pr. kg levende vægt. Kalvene blev i en kortere periode fodret med kartoffelpulp, som viste sig at være et udmærket foder.

I forhold til jordboniteten er der opnået et særdeles godt økonomisk resultat pr. ha for grovfoderarealet.

Kødproduktionen, der udgør 1/3 af bruttoindtægten, har været et særdeles godt økonomisk aktiv for kvægbesætningen.

ERTEBJERGGAARD.

ODENSE AMT.

Gårdejer Chr. K. Christensen, Ertebjerggård, Næsby.

Den gennemsnitlige årsydelse pr. ko er omkring 10 kg smør højere end de to foregående år. Det første halvår var der så store vanskeligheder med frugtbarheden, at det næsten uden undtagelse ikke var muligt at få hverken køer eller kvier drægtige. Flere dyr er udsat af denne grund, og mange har fået udskudt kælvningstidspunktet temmelig meget. Vanskelighederne viste sig en overgang næsten uovervindelige.

Der er anvendt 2 f.e. hø pr. ko daglig i staldperioden. Alle behandlinger med ekstra mineralstof- og vitamintilskud

var resultatløse. Kort tid efter udbinding blev næsten alle dyr drægtige. Grunden til ufrugtbarheden blev ikke konstateret. De store kvier gik i løsdrift på et ladegulv i vinterhalvåret. Der har været nogle enkelte lettere tilfælde af yverbetændelse og mælkefeber. Tilskudsfoderet i græsningsperioden har vekslet mellem: sukkerroeaffald, roetopensilage og ensileret ærtehalv af konservesarter. En del af græsmarken var af mindre god kvalitet. Næsten uden undtagelse har kørerne holdt dagsydelsen særdeles godt. Kvierne har haft en god tilvækst i græsningsperioden. Der er fedet nogle skm.mælkskalve. Kalvene har haft en god daglig tilvækst, og der er opnået en forholdsvis høj afregningspris pr. kg levende vægt. Den store mælkeproduktion, der er opnået, er afsat til en forholdsvis høj pris, produceret med et moderat kraftfoderforbrug, og har resulteret i en særdeles god udnyttelsespris for et middelstort grovfoder såvel pr. foderenhed som pr. arealenhed.

En god del af det fine resultat er kvittering for en særdeles god pasning og pleje.

Et stort opdræt har kunnet holde besætningens antal af malkekøer a'jour trods de store vanskeligheder med ufrugtbarhed.

LILLEHAVE.

ÅBENRÅ-SØNDERBORG AMT.

Gårdejer Hans Skau, Lillehave, Åbenrå.

Besætningens årsydelse pr. ko er lidt højere end det foregående år. De enkelte køers ydelse er fordelt med: 11 køer der har ydet over 250 kg smør, 6 køer mellem 200 og 250 kg smør, og en enkelt ko der har ydet mindre end 200 kg smør.

I staldperioden var den lille ration af kælroer nærmest maximum af, hvad kørerne havde lyst til, selv om der ikke overfor de øvrige fodermidler manglede appetit. Der er givet 10 kg roer daglig fra udbinding til juli. Roerne afløstes af græssensilage, der blev benyttet som tilskudsfoder til græsset indtil september, hvor roerne igen indgik i dagsrationen. Der er et stort græsareal pr. ko, og græssets kvalitet og mængde har været særdeles fin i hele græsningsperioden. Kørerne har kvitteret godt for det gode græs med en meget lille nedgang i mælkemængde. Der er mange vin-

ter- og forårskælvninger i besætningen. Det beregnede fortærede græs udgør mere end halvdelen af det samlede grovfoder. Kraftfoderforbruget i græsningsperioden er meget moderat. Der har været nogle tilfælde af yverbetændelse, tilbageholdt efterbyrd og børbetændelse. Et par spædekcalve og en fedekalv er døde. Der er udsat nogle dyr på grund af for ringe ydeevne og ufrugtbarhed. Nogle få tyrekalve er fedet med et godt resultat. Resten af tyrekalvene er afhændet som nyfødte. De kvier, der er solgt til slagtning, udgør en væsentlig del af den samlede kødproduktion. Det er mælkeproduktionen, der procentvis har den største andel i bruttoindtægten, og den opnåede udnyttelsespris pr. grovfoderenhed er udmærket. Det forholdsvis store græsareal pr. dyr giver en forholdsvis lille betaling af grovfoderet pr. arealenhed i relation til den gode græskvalitet. Det er en besætning med anlæg for stor produktion.

GL. HESSELBALLEGÅRD.

VEJLE AMT.

Proprietær G. Udbye, Gl. Hesselballegård, Gravens.

Besætningens gennemsnitlige produktion er på samme højde som det foregående år. De enkelte køers ydelse er fordelt med 7 køer, der har ydet over 300 kg smør, 10 køer med mellem 250 og 300 kg smør, 7 køer med mellem 200 og 250 kg smør, og et par køer der har ydet under 200 kg smør. Den ene af de to sidstnævnte havde meget lang goldperiode, og den anden har haft infektion i lemmerne. Der er udsat flere dyr, døtre af Ørnsvig 136, på grund af dårlig malkbarhed. Der har været nogle tilfælde af yverbetændelse, enkelte gange i forbindelse med patteopstikning. Enkelte køer er udsat på grund af for ringe ydeevne.

Foruden det middelstore grovfoder, der er anvendt i staldperioden, er der givet 1 f.e. flydende melasse pr. ko daglig, hvilket er inkluderet i kraftfoderet ved foderberegningen. Fra sidst i juni måned til midten af august er der også givet flydende melasse som tilskudsfoder til græsset. Ialt er der anvendt 203 f.e. i flydende melasse. Med undtagelse af en 3 til 4 ugers periode midt på sommeren, hvor

der er anvendt sukkerroeaffald og roetopensilage, er der givet roer som tilskudsfoder til græsset.

Samtlige tyrekalve er fedet med et godt resultat. De store kvier har været på lejet græsareal. Der er opnået et godt resultat af såvel mælke- som kødproduktion, uden særligt stort kraftfoderforbrug, og med en tilfredsstillende udnyttelsespris for grovfoderet.

MARIEHØJ.

PRÆSTØ AMT.

Proprietær Ejnar Karlshøj, Mariehøj, Store-Heddinge.

Kvægbesætningen er en avlsbesætning, hvorfra der i flere år er udgået mange værdifulde avlsdyr. Årsproduktionen er i indeværende regnskabsår lidt højere pr. ko end i de foregående år. De enkelte køers årsydelse er fordelt med 5 køer, der har ydet over 300 kg smør, 18 køer mellem 200 og 250 kg, og 5 køer der har ydet mindre end 200 kg smør. Der har været iagttaget enkelte tilfælde af fordøjelsesforstyrrelser, yverbetændelse og andre mindre betydende unormaliteter. 3 køer er døde og 5 køer er udsat. De 80 % af kælvingerne er næsten ligeligt fordelt mellem efterårs- og vinterkælvere. De enkelte køer har holdt ydelsen godt, næsten uden undtagelse.

Der er anvendt forholdsvis meget hvidkløverensilage i staldperioden. Græssets kvalitet ved udbinding var udmærket, men da der næsten ingen nedbør kom på denne egn i forår og forsommer, blev græsproduktionen meget lille. Der måtte hurtigt anvendes noget tilskudsfoder i form af roetopensilage. Da dette var opbrugt, blev der givet 25 kg friskbjerget ærtetikkehavre pr. ko daglig. I en kort periode er der anvendt høsom tilskudsfoder. Fra august er roer af ny høst indgået som tilskudsfoder. Kviernes grovfoderration var meget lille i staldperioden, og tilvæksten har derfor ikke været særlig stor. De store kvier har været på lejet græs. Kalvene er fodret med sødmælkserstatning, uden skummet mælk, men med en speciel kraftfoderblanding. Tilvæksten har været nogenlunde normal, men hullet har ikke været helt tilfredsstillende i hele vækst-

perioden. Der er opnået en høj afregningspris for mælken, og dette bevirker en særdeles god udnyttelsespris pr. grovfoderenhed til mælkeproduktion. Der er fedet nogle skm. mælkskalve. Tilvækst og foderforbrug for fededyrene har ikke været helt tilfredsstillende. Af de udgåede ungdyr er enkelte afhændet til avl. Der er indkøbt et mindre parti roer og hø. Selv om der har været et lille udbytte af roemarken, er der alligevel blevet et tilfredsstillende økonomisk resultat pr. arealenhed af grovfoderarealet.

NØRREMOSE.

SVENDBORG AMT.

Gårdejer Ejnar Nørremose, Nørremose, Ellested.

Besætningens årsproduktion er af samme størrelse som det foregående år. Besætningen har de sidste par år haft store vanskeligheder med frugtbarhedsforholdene. Der er udsat flere dyr af denne årsag, og det har været nødvendigt at indkøbe dyr for at holde besætningens størrelse a' jour.

Der er konstateret flere tilfælde af yverbetændelse, og der er udsat køer af denne grund. En ko er død.

De enkelte køers årsproduktion er fordelt med et par køer, der har ydet over 300 kg smør, 6 køer der har ydet mellem 250 og 300 kg smør, 5 køer mellem 200 og 250 kg, og en enkelt ko der har ydet under 200 kg smør.

Der har i hele perioden været passende store mængder godt og alsidigt grovfoder til rådighed. Der er anvendt 3 f.e. roetopensilage pr. ko daglig i staldperioden sammen med 1,5 f.e. kálroer og 3,5 f.e. bederoer. I de 3 første måneder efter udbinding er der ikke givet kraftfodertilskud til køer med dagsydelse under 15 kg 4 % mælk, fordi græssets kvalitet og mængde har været udmærket, og dertil kommer at der er anvendt et stort tilskudsfoder, der har vekslet med roer og græssensilage. I juni og i de første 14 dage af juli er der tillige givet friskbjerget lucerne. Den daglige mælkemængde er holdt godt på denne foderration. Kalvene er fodret næsten uden sødmælk, men med skummet mælk tilsat animalsk fedt og antibiotica, valle og en speciel kraftfoderblanding. Tilvækst og huld har

været udmærket. I middel for 8 tyrekalve til fedning har den daglige tilvækst været 960 g, og en økonomisk beregning viser, at der til betaling af spædekcalve og pasning er godt 300 kr. pr. kalv. Alle tyrekalve opdrættes til skm. mælkskalve eller ungtyre. Selv med en god afregningspris for mælk udgør salg af dyr ca. 1/3 af bruttoindtægten.

Der er opnået et tilfredsstillende økonomisk resultat såvel med mælke- som kødproduktion.

AAGE PEDERSEN.

FREDERIKSBORG AMT.

Gårdejer Aage Pedersen, Freerslev, Brødskov.

Der har været mange uheld i denne besætning, som har fået stor indflydelse på det økonomiske resultat. En ko er død som følge af børslyng ved kælvning. En ko blev inficeret med bylder og destrueret. Endvidere er et par kalve døde ved fødselen. 3 køer er udsat på grund af ufrugtbarhed og en efter kastning. Det har derfor været nødvendigt at indkøbe dyr.

Besætningens gennemsnitlige årsydelse pr. ko er 14 kg smør højere end foregående år. Det kneb lidt med køernes appetit, selv om grovfoderrationen ikke var særlig stor i staldperioden. Det blev derfor muligt at benytte et par f.e. roer eller ensilage pr. ko daglig som tilskudsfoder til græsset fra udbinding til midten af juli måned. Dette foder afløstes på dette tidspunkt af roer af ny høst. Der var meget ringe plantebestand i græsmarken, og da nedbørsmængden desuden var ringe, blev græsproduktionen meget lille. Den forholdsvis store daglige kraftfoderration måtte derfor fortsætte efter udbinding for at undgå en for stor ydelsesnedgang.

Udnyttelsesprisen til mælkeproduktion er tilfredsstillende, fordi der er opnået en god afregningspris for mælken. De indtrufne uheld samt en forholdsvis lille tilvækst og afregningspris for 3 tyre, der er opfedet, får stor indflydelse på det økonomiske resultat. Dertil kommer, at der er et stort grovfoderareal pr. beregnet storkreatur. Græsarealet pr. dyr er stort.

ÅSTEDGÅRD.

RIBE AMT.

Gårdejer Hans Chr. Pedersen, Åstedgård, Kvong, Tistrup.

Besætningens gennemsnitlige ydelse er 20 kg smør højere end det foregående år og på omtrent samme niveau som i 1957-58.

De enkelte køers ydelse er fordelt med: 1 ko der har ydet over 300 kg smør, 6 køer mellem 250 og 300 kg smør, 3 køer mellem 200 og 250 kg smør, og 3 køer der har ydet mindre end 200 kg smør.

Der er udsat 6 køer af forskellige årsager og indkøbt et par andre. Der har været flere tilfælde af yverbetændelse, der har resulteret i udsætning. Flere køer er stukket op på grund af ringe malkbarhed. Manglende ædelyst, der opstod i en periode midt på vinteren, er afhjulpet med tilskud af tran. På grund af den lille roeavl i 1959 har det været nødvendigt at reducere besætningen lidt, afhænde fededyr i en mindre størrelse og udbinde de store kvier meget tidligt i foråret for at få grovfoderet til at slå til i hele staldperioden. Kort tid efter udbinding var alle grovfoderbeholdninger opbrugt. På grund af den ringe nedbørsmængde i foråret og forsommeren blev græsmarkens produktion meget lille. I den mest græsknappe periode blev der anvendt friskbjerget grøntfoder som tilskud til græsset, og så snart roer af ny høst kunne benyttes, er dette brugt. Selv om der er givet forholdsvis stort kraftfodertilskud, er mælkemængden gået vel hurtigt ned for de fleste køer. Nogle mindre kalve, der var på græs, tålte ikke det fugtige klima, da regnperioden satte ind. Som indirekte følge heraf er 3 kalve døde. Enkelte af fededyrene har ikke haft normal tilvækst. Det forholdsvis store kraftfoderforbrug til erstatning for det lille grovfoder og nogle uheld i besætningen er årsag til den relativt lave udnyttelsespris for grovfoder, der er opnået.

Til ejendommen hører nogle arealer med naturgræsser, hvorpå det kun kan avles meget lidt. Det beregnede økonomiske udbytte pr. ha kan derfor ikke direkte sammenlignes med anden afgrøde på agermarken.

VESTER VAD.

RINGKØBING AMT.

Gårdejer Mads Søndergård, Vester Vad, Herborg.

Besætningens gennemsnitlige årsydelse er i indeværende år omkring 10 kg smør højere end de to foregående år. De enkelte køers årsproduktion er fordelt mellem lidt under 200 kg til knapt 300 kg smør.

Bortset fra, at der har været yverbetændelse hos et par køer, har der ingen bemærkninger været til sundhedstilstanden. Der er udsat enkelte køer på grund af ringe ydeevne eller ufrugtbarhed.

Der er anvendt et middelstort grovfoder 1 staldperioden. Fra udbinding til sidst 1 juni er der givet 2 a 3 f.e. roer pr. ko daglig. En forholdsvis stor nedbørsmængde på rette tidspunkt bevirkede en stor produktion på græsmarken. Da omkring 2/3 af køerne kælder i eller nær foråret og derfor skal give en stor dagsydelse i græsningsperioden, er der produceret meget mælk af græs. I sidste halvdel af august er der anvendt græsensilage som tilskudsfoder, hvilket senere afløstes af roer. Mælkens fedtindhold var særlig lav for nogle køer i græsningsperioden. Til nogle af køerne blev der givet tilskud af kobolt. Dette gav ingen ændring i mælkens fedtindhold.

Tyrekalvene er fedet til ungtyre. Tilvæksten har været stor, og der er opnået god afregningspris. Salg af dyr udgør 40 % af bruttoindtægten. Kødproduktionen har været et godt økonomisk aktiv for besætningen.

VAD-NYGÅRD.

RINGKØBING AMT.

Gårdejer Mads Chr. Kaarsgaard, Vad-Nygaard, Herborg.

Besætningens gennemsnitlige årsydelse er på omtrent samme niveau som de nærmest foregående år. De enkelte køers årsydelse er fordelt med: 2 køer der har ydet over 300 kg smør, 7 køer mellem 250 og 300 kg smør, 7 køer mellem 200 og 250 kg smør, og 5 køer der har ydet mindre end 200 kg smør.

Der har været mange tilfælde af yverbetændelse. Enkelte køer er udsat af denne grund. Der er udsat nogle køer på grund

af for ringe ydeevne. En ko er nødslagt lige efter kælvningen. Flere køer i denne besætning starter med en høj dagsydelse lige efter kælvningen, men går forholdsvis hurtigt ned i mælkemængde. Ret hældende ydelseskurver. Der er store variationer i mælkens fedtindhold hos de enkelte køer. Der er anvendt et lille grovfoder i staldperioden. Derfor er kraftfoderforbruget ret højt i vinterhalvåret, selv om mange køer har kælvnet i vinter- og forårsmånederne. En stor nedbørsmængde sidst i maj måned og en efter året stor grovfoderbeholdning efter udbinding har givet mulighed for en stor mælkeproduktion i græsningsperioden. Tilskudsfoderet i græsningsperioden har vekslet mellem roer, kartofler, græsensilage og roer. Kraftfoderforbruget har haft stor indflydelse på mælkeproduktionens økonomi. Der er fedet mange skm. mælkskalve og ungtyre. Der er opnået særdeles store tilvækster og afregningspriser. Salg af fede- og udsætterdyr udgør næsten halvdelen af bruttoindtægten, og da denne produktion tillige har været meget økonomisk, er der opnået en god udnyttelsespris for grovfoderet for hele kvægbesætningen.

DAMGÅRD.

AALBORG AMT.

Gårdejer Andreas Knudsen, Damgård, Gelstrup, Nibe.

Årsproduktionen pr. ko er 13 kg smør højere end det foregående år. De enkelte køers årsydelse er næsten jævnt fordelt fra godt 300 til knapt 200 kg smør. Der er udsat 5 køer på grund af for ringe ydeevne og et par køer med yverbeskadigelse. Der er observeret børbetændelse efter næsten alle kælvninger, og enkelte har haft tilbageholdt efterbyrd. Drægtighedsforholdene har ikke været gode, og der er således 3 køer, der ikke er blevet drægtige. Flere er insemineret et par gange eller mere før drægtighed. Det kneb med at tage den daglige ration på de 5 f.e. kálroer, 1 f.e. roetopensilage samt lidt hø og halm i staldperioden. Grovfoderrationen måtte derfor sættes ned og erstattes med kraftfoder for at holde fordøjelsen i orden, bevare ædelysten og undgå for stor ydelsesnedgang.

Erfaringer fra d-brugene viser, at hvis køernes konsumtionsevne med grovfoder først er overskredet, er det i nogle

besætninger vanskeligt i samme fodringssæson af få oprettet ædelysten igen til et ligeså stort grovfoder.

Der er kunstig vanding til græsmarken. Der er givet 1 a 2 f.e. roer pr. ko daglig som tilskudsfoder i næsten hele græsningsperioden. I en 4 ugers periode midt på sommeren, hvor der ikke er anvendt roer, er der givet hø. Der er af en eller anden grund opnået for lille mælkeproduktion af græsmarken.

Alle tyrekalve er fedet. Der er opnået særlig god tilvækst på et ikke særlig stort foderforbrug pr. kg tilvækst og en afregningspris på omkring 3,40 kr. pr. kg levende vægt i middel for 8 skm.mælkskalve. Ved ombytning af køernes A-blanding til den specielle fedekalveblanding i sidste del af fedningsperioden havde fedekalvene en meget større daglig tilvækst. Fede- og udsætterdyr udgør næsten lige så stor en part af bruttoindtægten som salg af mælk. Der er indkøbt enkelte dyr til fedning.

Til ejendommen hører nogle lavtliggende engarealer. Da en del af agermarkerne tilmed er af let sandmuld, er det opnåede økonomiske resultat pr. arealenhed særdeles tilfredsstillende.

BONDESEJE.

RANDERS AMT.

Gårdejer Johs. Schmidt, Bondeseje, Lime, Mørke.

Besætningens gennemsnitlige årsydelse pr. ko er lidt lavere end de foregående år.

Det er kun få bemærkninger, der har været at gøre til sundhedstilstanden som helhed for besætningen. En ko er død af indre blødning. Der har været enkelte pattetråd.

Ved at få bjerget en stor afgrøde af afpudsning fra en hvidkløverfrømark har det været muligt at anvende en stor dagsration af godt og alsidigt grovfoder i staldperioden samt have passende mængder af tilskudsfoder i hele græsningsperioden, idet der med undtagelse af en meget kort periode er givet roer og ensilage eller hø dagligt i hele sommerhalvåret. Årsproduktionens størrelse for de enkelte køer kan derfor næppe tillægges fodermidlernes mængde og kvalitet. Enkelte 1. og

2. kalvskøer har startet med en forholdsvis lille dagsydelse, men har holdt godt ud. Et par køer er gået særlig hurtigt ned i mælkemængde. Nogle få køer har ikke været villige til maskinmalkning. Der er derfor ret store variationer fra den højeste til den lavestydende ko i besætningen. De i besætningen fødte tyrekalve er fedet til ungtyre. Med nogle indkøbte kalve har kvægforsøgsafdelingen gennemført et fodringsforsøg for at undersøge betydningen af hørfrø i kraftfoderblandingen til kalve.

Af den samlede bruttoindtægt udgør salg af dyr ligeså stor en del som mælkesalget. Der er solgt flere dyr til avl. Produktionen af ungtyre er forløbet særdeles tilfredsstillende, som det bl.a. også kommer til udtryk for i den opnåede udnyttelsespris af grovfoderet for hele kvægbesætningen i forhold til mælkeproduktionen.

En del af grovfoderarealet er eng. Det er derfor et stort økonomisk udbytte, der er opnået pr. arealenhed.

SKINDTOFT.

THISTED AMT.

Gårdejer Otto Heide, Skindtoft, Solbjerg, Mors.

Besætningens årsproduktion er på omtrent samme niveau som de to foregående år. Der er ved at blive skiftet kvægrace, og der er derfor endnu et par enkelte dyr af R.D.M. Med undtagelse af en højtydende ko er de enkelte dyrs årsydelse næsten jævnt fordelt mellem 254 og 162 kg smør for de køer, der har været i besætningen hele året. Der er udsat nogle køer på grund af for ringe ydeevne. Der har været en del tilfælde af yverbetændelse, og et par køer har haft tilbageholdt efterbyrd. Der er anvendt meget lidt grovfoder i vinterhalvåret, og beholdningerne var opbrugt kort tid efter udbinding. Fra midten af juni måned og de følgende 5 uger er der anvendt friskbjerget græs som tilskudsfoder til græsset. Kálroer har afløst dette tilskudsfoder. Der er avlet meget foder på græsmarken, og mælkemængden er holdt godt på et meget lille kraftfoderforbrug i sommerhalvåret.

Der er produceret meget kød, og der er opnået gode afregningspriser. Der er indkøbt enkelte dyr til fedning.

Fededyrene har bestået af kvier, stude, ungtyre og skm.mælkskalve.

Det var nødvendigt at anvende meget små grovfodermængder i ungkvægbesætningen i vinterhalvåret på grund af de små beholdninger. Selv om der er givet et lille kraftfodertilskud for at få dækket proteinbehovet, er tilvæksten blevet noget under normal. I middel for 10 kvier i 1 - 2 års alderen har tilvæksten på stald kun været 45 kg pr. kvie. I græsningsperioden i 1960 har de samme kvier gennemsnitlig haft 125 kg i tilvækst pr. dyr. Disse erfaringer viser, at der sandsynligvis ikke er sket nogen skade produktionsmæssigt ved den svage fodring i staldperioden, når dyrene får adgang til en god græsning den følgende sommer.

Kødproduktionen udgør næsten lige så stor en del af bruttoindtægten som salg af mælk. Det beregnede økonomiske resultat viser ingen forskel på de to produktionsretninger. Den lille roeavl giver sig udslag i det beregnede udbytte pr. arealenhed.

HARRY LAURSEN.

ÅRHUS-SKANDERBORG AMT.

Husmand Harry Laursen, Assendrup Hovedgård, Skanderborg.

Besætningens gennemsnitlige årsydelse pr. ko er den samme som året før. De enkelte køers ydelse er omtrent jævnt fordelt mellem 190 kg og 240 kg smør.

Der er udsat 2 køer på grund af en art ledbetændelse, som muligvis er forårsaget af tryksskade i stalden. Et par af køerne tabte på grund af denne sygdom ædelysten og gik unormalt hurtigt ned i dagsydelsen.

Der er anvendt et knapt middelstort og alsidigt grovfoder i staldperioden. Fra udbinding til august er der givet 10 kg roer pr. ko daglig som tilskudsfoder til græsset. På grund af den manglende nedbørsmængde på egnen blev græssets kvalitet ringere midt på sommeren, så kraftfoderrationen måtte øges. Der blev endvidere givet lidt hø. Da roer af ny høst kunne anvendes, blev rationen af roer øget til det dobbelte. Tyrekalvene er afhændet som skm.mælkskalve. Kalvene har haft en god

tilvækst, og der er opnået en god afregningspris. Salg af dyr udgør over $1/3$ af bruttoindtægten og har været en mærkbar økonomisk stimulans for kvægbesætningens økonomi, hvilket var tiltrængt på grund af de indtrufne uheld med malkekøerne.

BRANDBORGGÅRD.

VIBORG AMT.

Gårdejerne Hans Kristensen og Chr. Olsen, Brandborggård, Løgstrup.

Der er flere grunde til at besætningens gennemsnitlige årsydelse pr. ko ikke er blevet højere i indeværende regnskabsår end tilfældet er. Flertallet af køerne har været udsat for smitsom influenza. Enkelte køer har endda været syge et par overgange. Sygdommen indtraf, da der var flere nykælvede køer eller lige før kælvningstidspunktet. Den for flere køers vedkommende unormale, store nedgang i dagsydelsen er en enten direkte eller indirekte følge af tilstødende komplikationer. Der har f.eks. været flere tilfælde af for tidlig kælvning og yverbetændelse, hvor årsagen må henføres til ovennævnte. Der er udsat flere køer på grund af ringe ydeevne og yverbetændelse. De enkelte køers ydelse er næsten jævnt fordelt mellem 168 og godt 300 kg smør.

Der er anvendt et stort alsidigt grovfoder i staldperioden. I hele græsningsperioden har der været passende mængder af tilskudsfoder til græsset. Tilskudsfoderets art har vekslet mellem roer, kartofler og ensilage.

Tyrekalve er afhændet som skm.mælkskalve. Kalvene har haft en god tilvækst, og der er opnået en god afregningspris. De uheldige produktionsforhold med sygdomme i kobesætningen har influeret på foderforbruget til mælkeproduktion.

Ved bedømmelse af det beregnede udbytte af grovfoderarealet må det store lavtliggende engareal, der hører til gården, tages i betragtning og den store grovfoderanvendelse pr. dyr.

ØSTERGÅRD.

HJØRRING AMT.

Gårdejer Niels Østergaard, Østergård, Vrensted.

Grovfoderbeholdningerne var meget små i efteråret 1959. Ikke alene på grund af de dårlige vækstbetingelser blev roe-avlen lille, men også som følge af omsåning af bederoemarken. Til Østergård hører forholdsvis store engarealer, der vanskeligt kan anvendes til andet end kvæg. Det var derfor hensigtsmæssigt at bevare besætningens antal, selv om det blev nødvendigt at indkøbe et mindre parti roer og halm for at få tilstrækkeligt med grovfoder i vinterperioden. Der er derfor kun anvendt 4 f.e. roer, 1 f.e. roetopensilage og 5 kg halm pr. ko daglig i vinterhalvåret. De store kvier har kun fået 5 - 6 kg kálroer og 4 kg halm pr. kvie daglig om vinteren. Kraftfoderforbruget til besætningen er derfor blevet stort i perioden før udbinding. Grovfoderbeholdningen var opbrugt umiddelbart efter udbinding. Græssets kvalitet og mængde har været udmærket, selv om der ikke er anvendt andet grovfoder end græs og moderate kraftfodermængder indtil juli. I den efterfølgende periode er der anvendt et par f.e. græsensilage pr. ko daglig. Der er benyttet sribegræsning. Denne afgræsningsteknik har uden tvivl bevirket en mere ligelig fordeling af det til rådighed værende foder og større udbytte af græsmarken.

I efteråret er der indkøbt en del dyr af S.D.M. racen, idet det var planen at skifte race. Ydelsesanlæggene hos de indkøbte køer og kvier var imidlertid ikke efter forventning. Disse dyr blev derfor udskiftet med dyr af R.D.M. racen. Der er indtruffet flere uheld med indkøbte dyr.

Besætningens gennemsnitlige årsydelse pr. ko er omkring samme niveau som de foregående år. Mælkeproduktionens økonomi har været nogenlunde tilfredsstillende, selv om kraftfoderforbruget har været forholdsvis stort. Der er fedet nogle kalve med godt resultat. Salg af dyr udgør en væsentlig del af bruttoindtægten.

På grund af nogle uoverensstemmelser i assistentens opgivelser vedrørende ungkvægbesætningens gennemsnitlige regnskab er en videre økonomisk beregning behæftet med usikkerhed og derfor ikke medtaget i oversigtstabellerne.

Det lille udbytte af roemarken gør sig stort gældende ved beregning af det økonomiske resultat pr. arealenhed.

SVALEHOLM.

ROSKILDE-KØBENHAVN AMT.

Gårdejer Th. Lind Høgsgaard, Svaleholm, Gundsømagle, Roskilde.

Besætningens gennemsnitlige årsydelse pr. ko har været lidt lavere de sidste to år end de nærmest foregående år. De enkelte køers årsproduktion er fordelt med: 2 køer der har ydet over 250 kg smør, 22 køer mellem 200 og 250 kg smør, og 12 køer der har ydet mindre end 200 kg smør. Der er flere køer der er gået unormalt hurtigt ned i dagsydelse ret kort tid efter kælvning. Der er ingen påviselige grunde til den store nedgang. Tidligere undersøgelser har vist en særlig god malkbarhed i besætningen. Der kan være den mulighed, at de køer med særlig kort malketid ikke altid er blevet effektivt udnyttet af malkeren, eller måske er der specielle fysiologiske forhold, der spiller ind. Herom er intet konstateret. Særlig stor var nedgangen i dagsydelsen først på sommeren. Da grovfoderbeholdningen var opbrugt, blev der i stedet givet friskbjerget græs. Af dette græs, der blev givet på stald, ville køerne ikke tage mere end 8 kg pr. ko daglig. Samtidig blev græsmarken gnavet temmelig nær, så græsproduktionen en overgang blev mindre. Fra august anvendtes roer som tilskudsfoder til græsset. Der er ca. 0,15 ha græsareal pr. ko. Der anvendes kunstig vanding til græsmarken. Der er mistet nogle spædekalve og et par køer. Der ud over har sundhedstilstanden i besætningen været god.

Opdrættet er fodret med små sødmælksmængder. Dagsrationen i den første opdrætningsperiode var 2 liter sødmælk pr. kalv daglig. Der er benyttet en speciel kraftfoderblanding og ingen skummetmælk. Kalvene har set godt ud under opdrætningen. Nogle store kvier har været i løsdrift i laden i vinterhalvåret og er trivedes godt. Selv om mælkeproduktionen pr. ko ikke er særlig stor, er der opnået en tilfredsstillende udnyttelsespris for grovfoderet. Den lille roeavl i 1959 giver sig udslag i et lavere beregnet økonomisk udbytte pr. arealenhed grovfoder.

SAMMENDRAG.

Resultatet af de 26 helårsforsøgsgårde i regnskabsperioden fra d. 1. oktober 1959 til d. 30. september 1960 har i gennemsnit pr. ko været for 555,6 årskøer: 4819 kg mælk, 4,44% fedt, 240 kg smør og 214 kg smørfedt. Foderforbruget har samtidig været: 1208 f.e. kraftfoder, 2732 f.e. grovfoder og 3940 ialt f.e. pr. ko.

Sammenlignet med resultatet for demonstrationsbrugene 1957-58 er produktionen i den nu afsluttede periode 206 kg mælk og 3 kg smørfedt højere, medens foderforbruget er 363 f.e. kraftfoder større og 282 f.e. grovfoder mindre. Forskellen mellem kraftfoderforbruget pr. ko i de to regnskabsperioder fordeler sig med omkring 250 kg mere før udbinding og lidt over 100 kg mere i sommerhalvåret og skyldes den lille grovfoderavl i 1959.

Under de forhåndenværende konjunkturer i 1959-60 og med den fremgangsmåde, der er benyttet ved beregning af udnyttelsesprisen for grovfoderet, er der med enkelte undtagelser opnået det mest lønnende resultat med mælkeproduktion, når årsydelsen pr. ko har været høj.

En økonomisk sammenligning mellem fededyr med forskellig daglig tilvækst viser en lidt højere afregningspris for de dyr, der vokser hurtigt.

Tilvæksten for opdrættet er lidt lavere end normalt i staldperioden som følge af den lille grovfoderanvendelse. I de fleste besætninger har opdrættet dog opnået lidt større end normal tilvækst i græsningsperioden, således at den årlige tilvækst næsten er blevet normal.

Det bedste økonomiske resultat er opnået i de besætninger, hvor der har været en stor produktion af såvel mælk som kød pr. dyr og på et efter jordbonitetsforholdene lille grovfoderareal. I enkelte besætninger har salg af dyr været det bedste aktiv for produktionen.

OPLYSNINGER VEDRØRENDE PRODUKTIONS- OG ØKONOMIBEREKNING.

Køddproduktionen: I statusværdien ved årets begyndelse og slutning er der regnet med 2,30 kr. pr. kg levende vægt for

malkekvægsbesætningen og 2,70 kr. pr. kg levende vægt for opdræt og fededyr. Solgte eller indkøbte dyr er ifølge afregning eller bilag.

Mælkeprodukterne: Sødmælkens, skummetmælkens og vallens værdi er lig mejeriets afregningspris til leverandøren.

Kraftfoderets værdi er ifølge bilag fra foderstofforretningen for indkøbt foder og 46 øre pr. kg for hjemmeavlet korn. Ligeledes er eventuelt indkøbt grovfoder ifølge bilag.

I de økonomiske beregninger er der anvendt følgende fremgangsmåde:

1. Mælkeproduktionens økonomi:

Leveret sødmælk til mejeriet efter mejeriets vejning, sødmælk anvendt på ejendommen til husholdning og kalve, hjemmesalg - kraftfoderudgift og pasning m.v. (550 kr. pr. ko) divideret med antal anvendte grovfoderenheder = beregnet udnyttelsespris pr. anvendt grovfoderenhed.

2. Kvægsbesætningens økonomi:

Leveret sødmælk til mejeri, husholdning og hjemmesalg + salg af dyr fra besætningen (salg - indkøb + eller - statusværdi) - kraftfoderudgift og pasning m.v. (550 kr. pr. ko + 100 kr. pr. stk. opdræt eller fededyr) divideret med antal grovfoderenheder = beregnet udnyttelsespris pr. anvendt grovfoderenhed.

3. Beregnet udbytte pr. arealenhed grovfoder:

Salg af sødmælk + salg af dyr - kraftfoder og pasningsudgift samt eventuelt indkøbt grovfoder divideret med ha anvendt areal til kvægsbesætningen af roer i 1959 og græs og grøntfoder i 1960.

4. Beregnet areal for storkreatur:

Til 1 storkreatur er regnet med 1 ko eller 2,5 stk. ungkreaturer.

Der er korrigeret for lejet græsareal eller andet indkøb, overført beholdninger og salg af grovfoder ved beregning af grovfoderareal pr. storkreatur.

Tabel 1.

Oversigt over besætningernes gns. ydelse og foderforbrug pr. ko
i regnskabsåret, 1. okt. 1959 - 30. sept. 1960.

Forsøgs- gård el. vært	Års- køer	Mælk kg	Fedt %	Smør kg	Smør- fedt kg	Kraft- foder f.e.	Grov- foder f.e.	Ialt f.e.	Race
Pluggegård	18,3	5356	4,56	275	244	1201	3135	4336	R.D.M.
Birkehøj	7,8	5526	4,37	271	241	1249	2781	4032	S.D.M.
Hasselbo	5,7	5327	4,50	270	240	1058	3214	4272	R.D.M.
H. Sørensen	8,3	3726	6,31	267	235	1087	2410	3497	Jersey
Enely	8,4	5265	4,41	261	232	1646	2618	4264	R.D.M.
E. Kock	22,9	5101	4,53	260	231	1312	2721	4033	"
Granhøjgård	15,1	5136	4,49	259	231	1273	2711	3984	"
Møllegård	21,8	4993	4,59	258	229	1589	2448	4037	"
Virr. Lykkegård	33,6	5231	4,35	256	228	1448	2345	3793	" *)
Løbækgård	20,7	5356	4,18	251	228	1447	2730	4177	"
Ertebjerggård	18,4	5002	4,46	251	223	1148	2913	4061	"
Lillehave	23,7	5344	4,17	250	223	1075	2766	3841	"
Gl. Hessel- ballegård	36,1	4970	4,48	250	223	1168	2962	4130	"
Mariehøj	56,5	4839	4,56	248	221	1248	2891	4139	"
Nørremose	22,0	4710	4,56	242	215	1195	3020	4215	"
Åge Pedersen	6,5	5161	4,16	241	215	1562	2380	3942	"
Åstedgård	21,0	4912	4,34	239	213	1380	2610	3990	"
Vester Vad	13,4	5287	3,98	235	210	1133	2857	3990	"
Vad-Nygaard	27,4	5305	3,97	235	210	1453	2752	4205	S.D.M.
Damgård	17,3	4847	4,31	235	209	1344	2655	3999	"
Bondeseje	24,9	4713	4,24	224	200	935	2983	3918	"
Skindtoft	18,3	5099	3,89	222	198	1105	2651	3756	"
Brandborggård	26,3	4631	4,18	217	194	1001	3003	4004	R.D.M.
H. Laursen	7,5	4290	4,38	211	188	1171	2340	3511	" *)
Østergård	25,4	4426	4,17	207	184	1096	2619	3715	"
Svaleholm	48,1	3155	5,66	202	179	813	2388	3201	Jersey
Gns. pr. ko	555,6	4819	4,44	240	214	1208	2732	3940	

*) Foderregnskabet omfatter perioden 1. nov. 1959 - 30. sept. 1960
= 335 foderdage.

Tabel 2.

Forsøgsgård eller vært	Produceret pr. ha grovfoder					
	4 % mælk kg	Lev. vægt kg	Værdi af mælk + lev. vægt kr.	Udgift kraft- foder kr.	Grovfoder + pasning m.m. kr.	Grovfoder alene kr.
Pluggegård	10737	556	5056	1952	3104	1850
Birkenhøj	7428	395	4100	1154	2946	2011
Hasselbo	10886	449	4768	1336	3432	2197
H. Sørensen	8853	239	4189	1336	2853	1716
Enely	13042	591	6517	2814	3703	2214
E. Kock	8088	545	4045	1512	2533	1511
Granhøjgård	8103	565	4370	1877	2493	1385
Møllegård	10608	739	6611	2688	3923	2483
Virring						
Lykkegård	10451	730	5309	2442	2867	1666
Løbækgaard	8227	590	4587	1863	2724	1459
Ertebjerggård	6475	499	3908	1169	2739	1892
Lillehave	4740	267	2482	689	1793	1182
Gl. Hessel-						
ballegård	7261	639	4257	1421	2836	1791
Mariehøj	7830	445	4791	2038	2753	1698
Nørremose	6534	492	3643	1347	2296	1391
Aage Pedersen	5217	161	2511	1342	1169	422
Åstedgård	3987	317	2200	879	1321	754
Vester Vad	5046	420	2879	999	1880	1143
Vad-Nygaard	5509	524	3215	1322	1893	1092
Damgård	3817	389	2387	698	1689	1134
Bondeseje	6220	858	4559	1373	3186	2168
Skindtoft	5287	626	3569	1173	2396	1489
Brandborggård	3992	385	2453	787	1666	1046
Harry Laursen	7296	681	4625	1708	2917	1715
Svaleholm	7508	300	3821	1150	2671	1362
Middel pr. besætning	7291	495	4010	1471	2539	1545

Tabel 3.

Forsøgsgård eller vært	Besætningsøkonomi					
	Udnyttelsespris pr. grovf. f.e. øre	4 % mælk kg pr. anvendt kraftfoder f.e.	% af brutto- indtægt fra kød- produk- tionen	Produceret pr. 100 f.e., 4 % lev. mælk vægt		
	til mælke- produk- tionen	af kvægbe- sætnin- gen				
Pluggegård	26	26	5,0	27	100	5,2
Birkehøj	39	32	4,9	26	88	4,7
Hasselbo	29	30	5,6	19	109	4,5
H. Sørensen	32	31	4,7	18	112	3,0
Enely	35	30	3,7	18	108	4,9
E. Kock	24	25	4,2	33	91	6,2
Granhøjgård	25	22	4,4	33	83	5,8
Møllegård	39	33	3,4	28	85	6,0
Virring						
Lykkegård	28	31	3,9	32	88	7,0
Løbsejsgård	25	25	3,9	32	83	6,0
Ertebjerggård	39	34	4,4	29	86	6,6
Lillehave	37	32	5,3	27	95	5,4
Gl. Hessel- ballegård	31	28	4,6	33	77	6,8
Mariehøj	37	30	4,3	26	84	4,8
Nørremose	25	25	4,4	32	80	6,0
Aage Pedersen	29	11	3,5	11	93	2,6
Åstedgård	20	20	3,9	36	78	6,2
Vester Vad	19	30	4,7	40	91	7,6
Vad-Nygaard	16	26	3,9	41	87	8,3
Damgård	22	27	3,9	44	74	7,6
Bondeseje	25	32	5,6	50	60	8,3
Skindtoft	24	26	4,7	46	66	7,8
Brandborggård	20	27	4,9	40	75	7,3
Harry Laursen	18	25	4,0	39	75	7,0
Svaleholm	28	22	4,9	15	89	3,6
Middel pr. besætning	28	27	4,4	31	86	6,0

Tabel 4.

Forsøgsgård eller vært	Grovfoderareal pr. storkreatur, ha			Beregnet storkreaturer
	roer	græs	ialt	
Pluggegård	0,16	0,20	0,36	26,9
Birkehøj	0,19	0,28	0,47	12,3
Hasselbo	0,20	0,18	0,38	8,0
Harald Sørensen	0,18	0,24	0,42	11,4
Enely	0,17	0,15	0,32	11,4
E. Kock	0,18	0,25	0,43	36,3
Granhøjgård	0,23	0,20	0,43	24,0
Møllegård	0,15	0,18	0,33	34,3
Virring Lykkegård	0,17	0,21	0,38	54,0
Løbøkgård	0,17	0,28	0,45	33,5
Ertebjerggård	0,16	0,36	0,52	29,4
Lillehave	0,15	0,56	0,71	38,6
Gl. Hesselballegård	0,16	0,29	0,45	59,9
Mariehøj	0,17	0,28	0,45	85,6
Nørremose	0,21	0,27	0,48	35,8
Aage Pedersen	0,22	0,38	0,60	9,1
Åstedgård	0,17	0,51	0,68	36,4
Vester Vad	0,25	0,35	0,60	21,8
Vad-Nygaard	0,19	0,34	0,53	46,6
Damgård	0,21	0,50	0,71	30,3
Bondeseje	0,14	0,27	0,41	43,8
Skindtoft	0,17	0,31	0,48	36,1
Brandborggård	0,22	0,49	0,71	41,3
Harry Laursen	0,16	0,17	0,33	11,6
Svaleholm	0,16	0,19	0,35	68,0
Middel pr. besætning	0,18	0,30	0,48	33,9

Forsøg med kobolt.

På foranledning af firmaet A/S Holger Andreasen, København, er der i 1960 foretaget en undersøgelse med kobolt. Efter udenlandske undersøgelser skulle et tilskud af kobolt give større tilvækst hos unge, voksende dyr. Kobolttilskudet blev givet ved, at der blev indlagt en pille, indeholdende kobolt, i formaven på dyret. Ved at pillen langsomt opløses, afgives der kontinuerlig kobolt til organismen. Undersøgelser viser, at pillen opløses indenfor et tidsrum af 6 - 7 måneder.

Efter en forperiode, fra indbinding til omkring 1. februar, blev dyrene vejjet og inddelt i to lige store grupper. I hvert dyr af den ene gruppe blev der indlagt en koboltpille. Lige før udbinding blev dyrene vejjet, og der blev igen indlagt en koboltpille i samme dyr. Efter indbinding blev dyrene vejjet. Iøvrigt har de enkelte kvier været underkastet samme behandling.

I nedenstående oversigt er vist den gennemsnitlige daglige tilvækst af de 2 grupper dyr:

Forsøgs- gård	Vinterperiode			Sommerperiode		
	Antal kvier pr.gr.	dgl.tilvækst, kontrol- hold	dgl.tilvækst, forsøgs- hold	Antal kvier pr.gr.	dgl.tilvækst, kontrol- hold	dgl.tilvækst, forsøgs- hold
Vad-Nygaard	11	501	386	9	703	700
Vester Vad	4	419	389	3	499	540
Åstedgård	10	344	369	8 *)	683	631
Løbækgård	8	434	403	8	430	500
Svaleholm	-	-	-	9	278	383
Ialt	33			37		

*) Der er ikke indlagt kobolt før udbinding.

Opgørelsen omfatter 66 kvier i vinterperioden og 74 kvier i sommerperioden.

Forsøgene er anlagt med 2 hold efter blokmetoden. Det ene var kontrolholdet, medens det andet hold, forsøgsholdet, fik kobolt.

Der er foretaget variansanalyser over den daglige tilvækst, og der fandtes ingen statistisk sikre forskelle mellem holdene i de 9 forsøg.

I vinterperioden havde kontrolholdet den største daglige tilvækst på de 3 forsøgsgårde og lavest på den ene af gårdene. I sommerperioden havde kontrolholdet den største daglige tilvækst på 2 af forsøgsgårdene og lavest på de øvrige 3 gårde.

I alle tilfælde var forskellen ikke statistisk sikker.

Samtidig med forsøget med kobolttilskud til kvier blev der også foretaget en undersøgelse med kobolttilskud til 1. og 2. kalvskøer med samme formål og forsøgsbehandling som med kvierne på de tre forsøgsgårde i Vestjylland med tilsammen 18 køer.

Der var ingen forskel i daglig tilvækst for de to grupper køer. Der er foretaget sammenligning af de to gruppers daglige mælkeydelse og mælkens fedtindhold, selv om der ikke var taget hensyn til denne produktionsretning ved holdinddelingen. Sammenligningen viste, at der ingen forskel var på nedgang i mælkemængde, medens der var forskel i mælkens fedtindhold mellem kontrolhold og forsøgshold på de to grupper på Åstedgård.

Flere køer i de to besætninger i Herborg havde særligt lavt fedtindhold i mælken i forsommeren. Hos de køer, der ikke havde fået kobolt, var fedtindholdet i mælken særlig lavt. Om dette er et reelt udslag af forsøgsbehandlingen eller det skyldes tilfældighed kan ikke afgøres ved sammenligningen, da holdinddelingen ikke er foretaget med henblik på at undersøge dette forhold.

Efter at have observeret en forskel i mælkens fedtindhold i forsommeren hos de køer, der havde fået kobolt, i besætningen på Vester Vad, fik hveranden af de øvrige køer i besætningen kobolt på samme måde som forsøgskøerne. Denne forsøgsbehandling gav intet udslag til gunst for kobolttilskud.

Kobolttilskudets indflydelse på mælkens fedtindhold kan på grundlag af disse undersøgelser ikke fastslås. Der må udføres holdforsøg, før der kan gives nøjagtige oplysninger om kobolttilskudets betydning.